

Pakiet zimowy Komisji Europejskiej

30 listopad 2016 r.

30 listopada 2016 roku Komisja Europejska przedstawiła zestaw regulacji zorientowanych na utrzymanie konkurencyjności UE w erze transformacji rynków energetycznych w kierunku czystej energii, tzw. Pakiet Zimowy. Zestaw reform zawiera 1000 stron propozycji legislacyjnych, które opisują plany redukcji subsydiów dla węgla oraz zwiększania celu efektywności energetycznej do poziomu 30% oraz zmniejszenia emisji CO₂ o 40% przed 2030 r. Nowe regulacje wymagają zatwierdzenia przez Radę Unii Europejskiej oraz Parlament Europejski.

Pakiet Zimowy zawiera również rozwiązania wspierające rozwój zdecentralizowanego wytwarzania energii elektrycznej oraz jej magazynowania w celu rozwoju tzw. energetyki obywatelskiej. Kluczową zmianą dla rynków energetycznych w UE jest zniesienie tzw. „*priority dispatch*”, oznaczającego pierwszeństwo OZE w dostępie do sieci przed źródłami konwencjonalnymi. Zmiana wejdzie w życie po 2020 roku.

W skład pakietu wchodzi m.in.:

- Propozycja zmiany rozporządzenia dotyczącego wewnętrznego rynku energii;
- Propozycja zmiany dyrektywy o efektywności energetycznej (2012/27/EU);
- Propozycja zmiany w dyrektywie o charakterystyce energetycznej budynków 2010/31/EU;
- Komunikat Komisji *An eco-design working plan 2016–2019*, który będzie przyczyniać się do realizacji koncepcji Unii Energetycznej oraz celów efektywności energetycznej w perspektywie 2030 r. Realizacja tych celów powinna wzmacniać wspierać nadrzędny priorytet KE w postaci wzrostu konkurencyjności unijnej gospodarki, tworzenia nowych miejsc pracy oraz poprawy funkcjonowania rynku wewnętrznego.
- Propozycja zmian w dyrektywie o OZE;
- Propozycja rozporządzenia dla systemu zarządzania Unią Energetyczną (EU Governance);
- Ceny i koszty energii w UE na przestrzeni ostatnich ośmiu lat;
- Raport KE dla Parlamentu Europejskiego i Rady UE z wdrażania europejskiego programu energetycznego na rzecz naprawy gospodarczej (European Energy Programme for Recovery) oraz Europejskiego Funduszu Efektywności Energetycznej;
- Komunikat o potrzebie przyspieszenia innowacji w sektorze czystej energii, gdzie głównym celem jest wzrost konkurencyjności gospodarki niskoemisyjnej;
- Komunikat o europejskiej strategii dla inteligentnych systemów transportowych, którego przesłaniem jest potrzeba współpracy między ekspertami z sektora publicznego i sektora prywatnego.

W opinii Komisji, od 2021 roku pakiet zmobilizuje do 177 mld EUR inwestycji rocznie w czystą energię, generując dodatkowy wzrost unijnego PKB o 1% przez następną dekadę oraz stworzy 900 tys. nowych miejsc pracy.

Transformacja energetyczna jest kluczem w europejskiej Strategii dla Wzrostu i Zatrudnienia, koronnego projektu Komisji pod przewodnictwem Jean-Claude Junckera. Jest nakierowana na zwiększony dopływ środków finansowych dla branżowych przedsiębiorstw. W ubiegłym roku, sektor czystej energii odpowiadał za inwestycje powyżej 300 mld EUR, co sześciokrotnie przewyższyło nakłady inwestycyjne z 2004 roku.

Propozycje zmian w dyrektywie o efektywności energetycznej dopasowują cele w tym zakresie z całą polityką energetyczną UE w perspektywie 2030 roku. Są również wykorzystywane do wydłużenia powyżej 2020 roku zobowiązań w zakresie oszczędności energii na poziomie 1,5% rocznie od 2021 roku do 2030 roku ze strony sprzedawców i dystrybutorów mediów energetycznych. Powinno to zaowocować wzrostem prywatnych inwestycji oraz stworzeniem warunków dla pojawienia się nowych jednostek na rynku. Dodatkowo, pakiet regulacyjny uwzględni uwarunkowania krajowych polityk energetycznych. Państwa członkowskie mogą spełnić wymogi polityki energetyczno-klimatycznej UE przez alternatywne rozwiązania, takie jak systemy wsparcia efektywności energetycznej, poprawę mechanizmów licznikowych i billingowych dla konsumentów energii, ciepła i chłodu.

Komisja Europejska proponuje również zmiany w dyrektywie o charakterystyce energetycznej budynków (2010/31/UE), które będą uwzględniać procesy i słowa – klucze takie jak: „**smart**” (co oznacza zachętę do stosowania usług ICT oraz nowoczesnych technologii, wśród których znajdują się procesy automatyzacyjne oraz systemy ładowania dla samochodów elektrycznych, które pozwolą budynkom funkcjonować efektywnie), „**simple**” (optymalizowanie bądź usuwanie postanowień nieprzynoszących efektów) oraz „**supportive**” (wspieranie renowacji budynków pod kątem całkowitej dekarbonizacji sektora do 2050 roku).

Wreszcie, Komisja rozpoczyna finansowania dla inicjatywy inteligentnych budynków, w celu odblokowania prywatnego finansowania w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii w budynkach na większą skalę.

Zachowawczość Pakietu Zimowego

- Pakiet został określony jako ostrożny ze względu na stosunkowo niewielką liczbę rozwiązań, które gwarantują same z siebie radykalną transformację rynku energetycznego. Podejmowanie odpowiednich działań zostaje po stronie rządów krajowych oraz Parlamentu Europejskiego (jak również obywateli, społeczności lokalnych, przedsiębiorstw oraz inwestorów).
- UE zakłada udział OZE w bilansie energetycznym na poziomie 27% w 2030 roku. Nie ma jednak odgórnie narzuconych wytycznych dla poszczególnych państw członkowskich. Propozycją KE jest stworzenie organu Unii Energetycznej (Energy Union Governance) w celu monitorowania postępu państw członkowskich w realizacji zamierzeń dla 2030 roku.
- Treść pakietu KE potwierdza wcześniejsze przypuszczenia o odchodzeniu od subsydiowania elektrowni węglowych za pomocą mechanizmów rynku mocy. Każde z państw członkowskich będzie zmuszone najpierw przeprowadzić odpowiednie reformy i zademonstrować nieodzowność rynku mocy, zanim zostanie udzielona ewentualna zgoda. Dodatkowo zostanie wprowadzony limit emisyjności dla elektrowni, które zostaną dopuszczone do korzystania z rynku mocy (mniej niż 550 g CO₂ za 1 kWh).
- Pakiet przewiduje pobudzenie innowacji w sektorze czystej energii poprzez działania w czterech obszarach: dekarbonizacji budynków, pobudzania innowacyjności, rozwoju konkurencyjnych cenowo rozwiązań w zakresie magazynowania energii oraz elektromobilności.

Reakcje głównych interesariuszy z sektora energetycznego

Propozycje KE spotkały się do tej pory z różnorodnymi komentarzami:

- Główne zastrzeżenia dotyczą braku krajowych celów dla państw członkowskich;

- Jerzy Buzek, przewodniczący komisji ds. Przemysłu, Badań Naukowych i Energii w Parlamencie Europejskim (ITRE), jest zdania, że Komisja Europejska wywiązała się z zadania przedstawienia rozwiązań na rzecz urzeczywistnienia koncepcji Unii Energetycznej. Zdaniem J. Buzka, KE wykonała 80% wymaganych prac na rzecz tego projektu.
 - Alejandro Castro Perez, zarządzający projektem rozwoju energetyki solarnej w IKEA (która optuje za wiążącymi celami dla państw członkowskich), skrytykował pakiet Komisji. W jego opinii, jeden cel na poziomie unijnym nie przyniesie żadnych efektów ze względu na zbyt duże różnice regionalne, co zostało określone przez niego jako „koszmar”.
 - Giles Dickson, prezydent WindEurope, organizacji zajmującej się lobbieniem na rzecz energetyki wiatrowej, zwrócił uwagę na kluczowe znaczenie inwestycji. Tylko siedem państw członkowskich posiada ustalone cele dla OZE po 2020 roku. Taki stan rzeczy nie wpłynie pozytywnie na przyrost nowych mocy wytwórczych.
 - Marco Mensink, dyrektor generalny Europejskiej Rady Przemysłu Chemicznego (CEFIC), uważa, że należy przestać myśleć w okresach od pięciu do dwudziestu lat. Stwierdził, że przemysł energii odnawialnej potrzebuje długofalowej wizji, wykraczającej poza zaproponowany pakiet.
 - Koen Noyens z Eurelectric uważa, że masowa ekspansja energii odnawialnej w nieefektywnym systemie doprowadziła do zakłóceń sygnałów inwestycyjnych, których można było uniknąć, gdyby dotacje na odnawialne źródła energii były lepiej skoordynowane.
 - Jean-François Fauconnier, koordynator ds. energii odnawialnej Climate Action Network Europe powiedział, że „Komisja zasługuje na ostrą krytykę za propozycję utrudniającą dostęp do energii odnawialnej. Zaproponowane rozwiązania nie odzwierciedlają rosnących korzyści ekonomicznych wynikających z energii odnawialnej i chęci obywateli do udziału w rynku.”
 - Europejska Federacja Przemysłu Energetyki Słonecznej (ESTIF) z zadowoleniem przyjęła nowe podejście do znaczenia OZE w ciepłownictwie
- w nowej Dyrektywie ds. OZE, chociaż ubolewa nad kilkoma niespójnościami w pakiecie zimowym i ogólnym niskim poziomem ambicji dla sektora OZE.
- UEAPME (Europejski Związek Pracodawców z Małych i Średnich Przedsiębiorstw), przyjął z zadowoleniem brak zmian w dyrektywie o efektywności energetycznej w artykule dotyczącym audytów energetycznych i systemów zarządzania energią. Oznacza to, że audyty pozostają nieobowiązkowe. Sekretarz UEAPME Peter Faross stwierdził: „przeprowadzanie obowiązkowych audytów energetycznych byłoby zbyt kosztowne dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Mimo wszystko, jesteśmy zadowoleni z obecnego systemu, w którym państwa członkowskie muszą tworzyć programy wspierające MŚP w przeprowadzaniu audytów. Co bardziej istotne, przedsiębiorstwa zobowiązane są wówczas do wdrażania rekomendacji z tych audytów. UEAPME liczy, że KE zmobilizuje państwa członkowskie do coraz bardziej skutecznego wdrażania tego typu rozwiązań.”
 - Greenpeace ostrzega, że przygotowany przez Komisję pakiet może zniweczyć wysiłki zmierzające do szybszego upowszechnienia się odnawialnych źródeł energii, wydłużając dotacje dla węgla. „Zaproponowane projekty ustaw są zaprojektowane dla przedsiębiorstw energetycznych produkujących zanieczyszczenie a nie dla mieszkańców Europy”. Tara Connolly, doradca Greenpeace w sprawie polityki energetycznej, powiedziała, że „Komisja nie tylko hamuje energię odnawialną, ale także chce by rządy zasilaty finansowo niemal wszystkie elektrownie węglowe w Europie przez kolejną dekadę. Dalsze działania w tym kierunku mogą poważnie wpłynąć na wywiązanie się Unii Europejskiej z zobowiązań klimatycznych z Paryża oraz ograniczy potencjał obywateli jako producentów energii odnawialnej.
 - Imke Lübbecke, przewodnicząca zespołu ds. Klimatu i Energii Europejskiego Biura WWF, stwierdziła, że „czysty Pakiet Energetyczny Komisji jest nadal zbyt brudny. Daleko jest od przyśpieszenia, zaproponowane rozwiązania zezwalają na dotacje w następnym dziesięcioleciu, obniżają wsparcie dla

odnawialnych źródeł energii i pomijają niektóre duże możliwości związane z efektywnością energetyczną. Można przypuszczać, że w opinii Komisji spalanie większej liczby drzew jest dobrym sposobem na podejście do zmian klimatu.”

- Socjaliści i Demokraci w Parlamencie Europejskim przyjęli pakiet z zadowoleniem. „Komisja obiecała dostarczyć 90% strategii Unii Energetycznej do końca 2016 r. i cieszymy się, że pod kierunkiem wiceprzewodniczącego Marosa Šefčovič’a dotrzymuje słowa. Musimy zacząć budować na tych solidnych fundamentach tak szybko, jak to możliwe.” – powiedziała Kathleen Van Brempt, wiceprzewodnicząca grupy Socjalistów i Demokratów ds. Zrównoważonego Rozwoju – „niemniej jednak potrzebna jest znacząca poprawa, np. zwiększenie oczekiwań

związanych z efektywnością energetyczną i odnawialnymi źródłami energii, szczególnie w świetle porozumienia poczynionego na szczycie COP21.

Uwagi komisarza Miguela Ariasa Cañete podczas prezentacji Pakietu Zimowego

- Komisarz przyznał, że KE jest szczególnie dumna z wypracowania wiążącego celu efektywności energetycznej na poziomie 30%, pomimo sceptycyzmu Parlamentu Europejskiego, który od początku uznawał ten pomysł za mało realistyczny.
- Potwierdził również, że każde państwo członkowskie może swobodnie kształtować swoją politykę energetyczną. Finalnie musi jednak sprostać wymogom unijnym.

Kontakt

KPMG Advisory
Spółka z ograniczoną
odpowiedzialnością sp. k.
ul. Inflancka 4A
00-189 Warszawa
T: +48 22 528 11 00
F: +48 22 528 10 09
E: kpmg@kpmg.pl

Mirosław Proppé
Partner
Szef zespołu doradczego
dla administracji publicznej
i infrastruktury w Europie
Środkowo-Wschodniej
T: +48 22 528 11 22
E: mproppe@kpmg.pl

Marek Gajdziński
Partner
Partner ds. rozwoju rynków
i sprzedaży
T: +48 (61) 845 46 20
E: mgajdzinski@kpmg.pl

